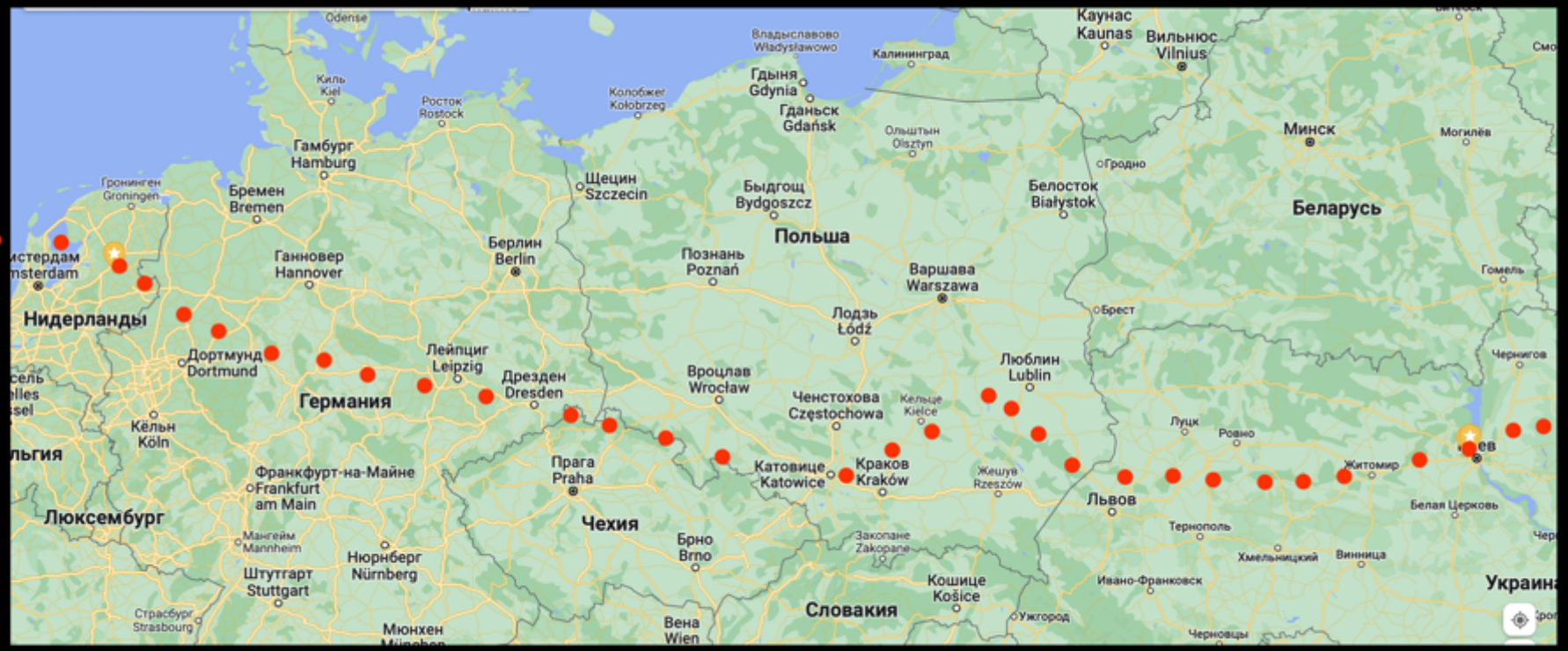
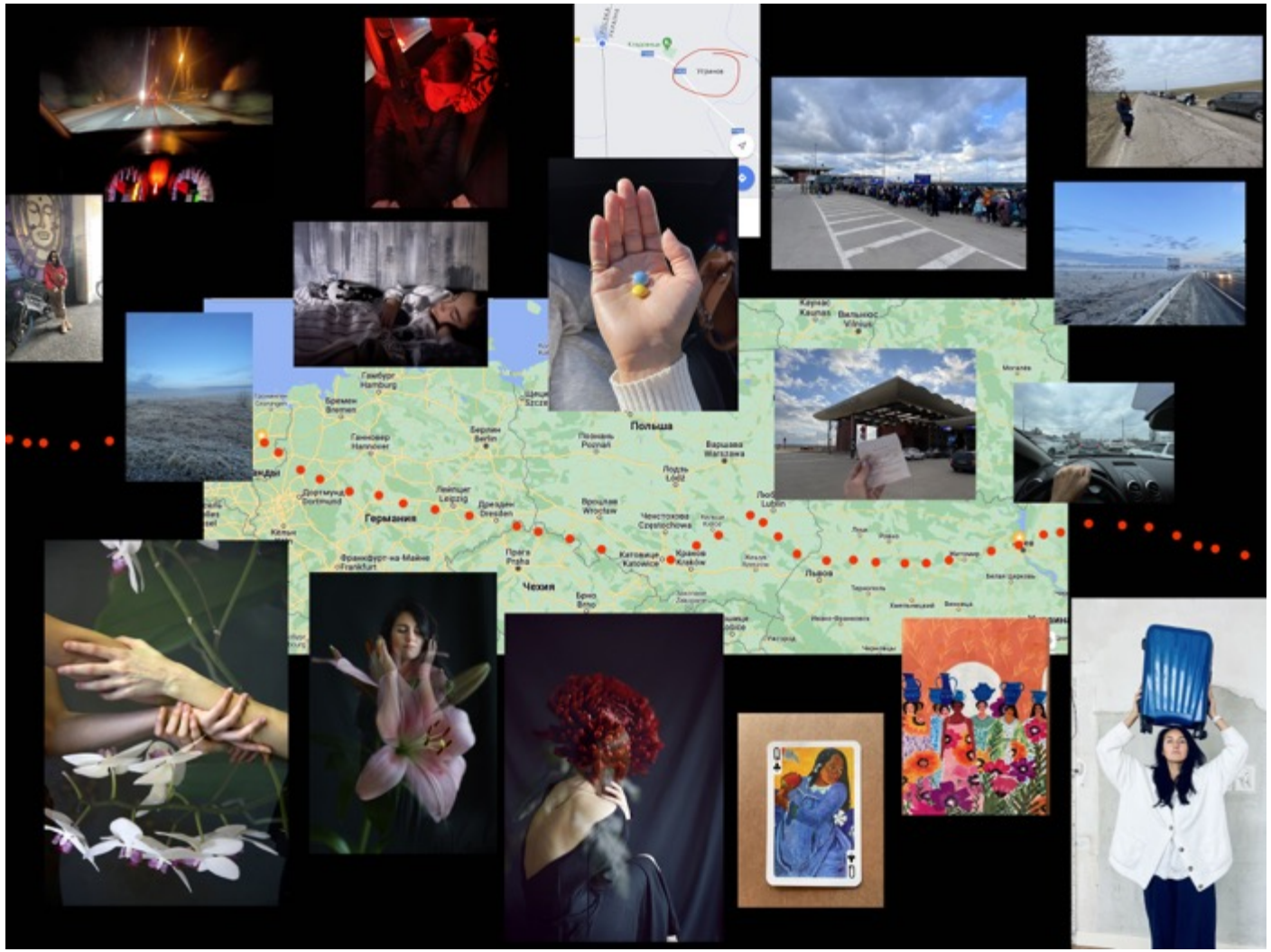

LARYSA RUSINA

Нидерланды
Германия
Польша
Беларусь
Чехия
Словакия
Украина
Люксембург
Амстердам
Гронинген
Бремен
Гамбург
Ганновер
Дортмунд
Кёльн
Франкфурт-на-Майне
Штутгарт
Нюрнберг
Мюнхен
Страсбург
Берлин
Лейпциг
Дрезден
Щецин
Быдгощ
Познань
Варшава
Лодзь
Вроцлав
Ченстохова
Катовице
Краков
Прага
Брно
Вена
Кошице
Люблин
Белосток
Гдыня
Гданьск
Калининград
Каунас
Вильнюс
Минск
Гродно
Брест
Луцк
Ровно
Житомир
Львов
Тернополь
Хмельницкий
Винница
Ивано-Франковск
Ужгород
Черновцы
Белая Церковь
Чернигов
Гомель
Могилёв
Смо
Киль
Росток
Колобжег
Ольштын
Владыславово
Познань
Жешув
Закопане
Кельце

Моя дорога війни розділена на дві. Зовнішню дорогу та внутрішню. Однієї без іншої для мене не існує. Зовнішня дорога – це щоденник фактів (дивись щоденник). Перші вибухи. Перша ніч без сну. Маленька синя Валіза, у яку вмістилося усе наше життя з дочкою. Ранок. Бомбосховище, прямо з якого ми з дочкою вирушили у дорогу. 22 години за кермом без зупинок і сну. Київ-Львів-Люблін-Краків-Дрезден-Зволле-Оммен. Тиждень, аби дістатися врешті Нідерландів. Але головними у цій історії є сила духу, сила волі, сміливість. Вони є визначальними провідниками у цих обох шляхах. Мій внутрішній шлях почався ще до війни, а з 24 лютого 2022 року він просто став ще більш проявленим, більш глибоким, усвідомленим. Внутрішній шлях став для мене ресурсом у страшних зовнішніх обставинах. І чим далі, тим більше я розумію, що внутрішній шлях все більше визначає те, як складаються мої зовнішні обставини.

Але спешу факти…

Ніч з 24 на 25 лютого. Дочку вклала спати між шафами подалі від вікон. Сирени. Вибухи. Я не сплю. Всю ніч переганяю робочі матеріали останніх років з компа на ноутбук. З диску на диск. Роздруковую дорожні карти з адресами родичів у німеччині та Італії на випадок, якщо не буде навігації. Намагаюсь прорахувати всі можливі варіанти. Вона спить. Я оберігаю її сон. Збираю маленьку синю валізу. Неймовірно. Все наше життя вмістилося в одну маленьку синю валізку. На випадок, якщо треба буде залишити десь машину, або якщо вона зламається, або закінчиться пальне... Валізу легко можна перенести з точки А в точку Б у разі чого... Намагаюсь мислити максимально ефективно. Друзі з Європи наполягають, щоб я їхалаз Києва і з України негайно. Я не хочу їхати. Мені страшно. Я ніколи не водила машину за кордоном, на великі дистанції, під час війни тим паче. Розлучення з чоловіком триває вже рік, тож відчуваю себе самотньою, з дитиною у жахаючій невідомості. Чекаю до ранку..

Вранці рушаю з синьою валізою і дочкою у найближче бомбосховище. Їду автівкою дивлюся на небо чи не летять ракети. Боже, про що я думаю? Як запаркувати машину, щоб у неї не втрапила ракета? Ніяк. Бомбосховище. Темне. Холодне, прокурене. Дихати нема чим. Усі кашляють бозна чим. Ковід ніхто не відмінив. Ми не витримаємо тут і півгодини. Благаю батьків їхати зі мною. Мама – лікар і вона категорично лишається в Києві. Тато лишається з нею. Треба приймати їх рішення. Прийняти факт від'їзду у невідомість. Прийняти все. Шукаю з ким я можу їхати машинами в парі, бо самій з дитиною під час війни їхати страшно. Нема з ким. Усі мої друзі вже виїхали хто куди купками. Колишній чоловік відмовляється їхати з нами. Я відчуваю себе найсамотнішою зірочкою у всесвіті. Це травма, яка ще довго мене супроводжувала в місяці війни *я абсолютно одна*. Намагаюсь зібрати себе докупи. Нагадую собі, що в мене є моя дочка, яку я маю оберігати і в мене є багато друзів, які готові зустріти, десь перехопити, допомогти в нових обставинах. Так, прямо з бомбосховища ми і поїхали з дочкою і з синьою валізкою. Спочатку до Львову. Київ – Львів з 25го на 26 лютого була самою лютою дорогою в моєму житті. Затори швидкістю 10 м на годину. Паніка. Закриті магазини. Порожні заправки. Порожні прилавки без їжі на ще відкритих заправках. Пального нема. Машини покинуті при дорозі. Апокаліпсис. Усі на зв'язку. Хто де. «А що там? А що у вас? Ми тут, а ви? Тут дороги нема. Їдьте іншою дорогою. Тут нема пального, заправляйтесь по зустрічній смузі. Врешті, я порушила майже усі можливі правила дорожнього руху. Бо я мала дістатися Львову якомога скоріше. Бо я одна з дочкою. У всьому цьому сюрреалістичному безладі замість 6 годин до Львову я їхала 22 години. Без зупинок звісно..

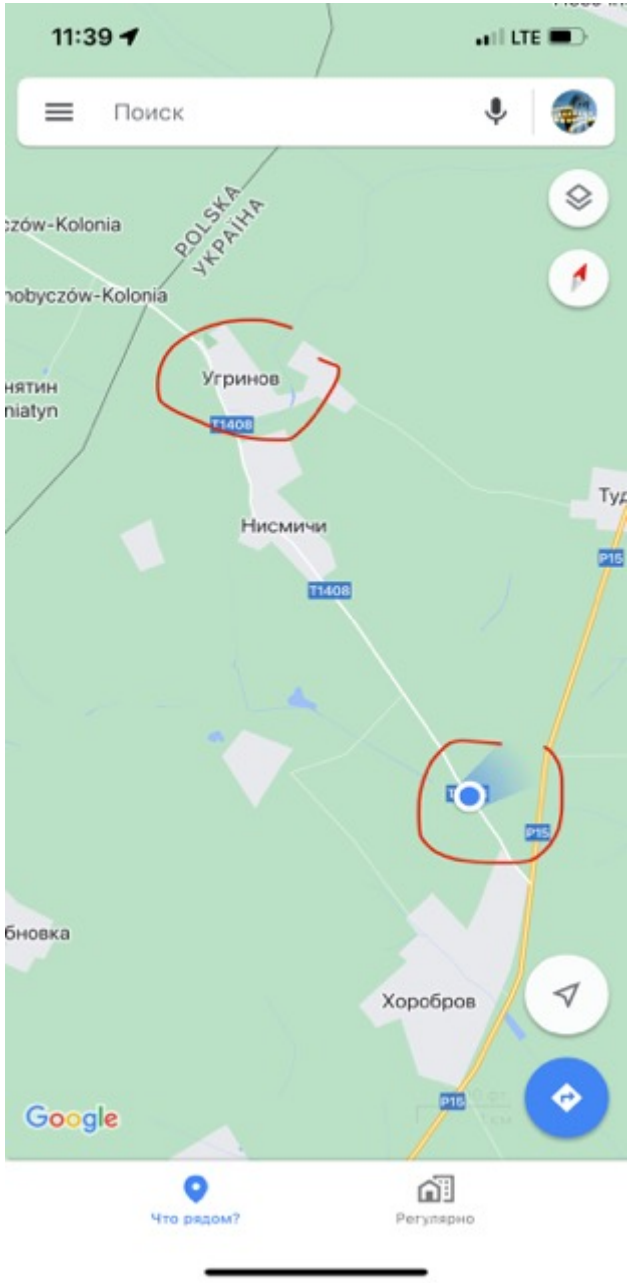
…замість 6 годин до Львову я їхала 22 години. Вночі засинала за кермом, просила дочку мене будити. Розмовляла з батьками по телефону, щоб не заснути і все рівно звсинала.. Зупинялася кожні 15 хвилин, щоб поспати хоча б 5 хвилин і знову через 15 засинала. Замерзала. І знову заводила машину. Вранці наступного дня ми були у Львові. У моїх друзів… пару годин сну у теплому ліжку… Благословення.

Ніч до Львову, здавалося, не закінчиться ніколи …замість 6 годин я їхала 22 години. Короткі зупинки тільки на пальне, якого майже ніде не було. Щоб заправитися треба було порушувати усі можливі правила. Або щоб скоротити дорогу, яка так і не скорочувалась, а тільки збільшувалась. Я засинала за кермом, просила дочку мене будити. Зупинялася кожні 15 хвилин, щоб поспати хоча б 5 хвилин і знову через 15 хвилин засинала. Замерзала. І знову заводила машину. Вранці наступного дня ми були у Львові. У моїх друзів…

У Львові я розумію, що лишатись тут нема сенсу. Ті самі сирени, та сама паніка. Невідомість. Друзі з Європи готові зустріти на кордоні Польщі. *На якому крдоні ти мене зустрінеш? - на будь-якому, тільки їдь скоріше, бо з кожною годтною ситуація погіршується* Я щаслива мати цих людей у моєму житті. Тож,вирішую, далі Львів – Польща…

У Львові я моніторю усі можливі прикордонні пункти. Дізнаюся від усіх друзів, що черги по 2 дні вже.. Як це два дні на кордоні? Ок, треба спробувати. Це все ніби дивний квест на виживання. Моніторю карти, черги, інформацію в інтернеті. Обираю Угринів. Підїжджаю і не розумію де ж черга? Прикордонник мені каже: ви її випадково проскочили. Тож ок, чекайте тепер тут. Випадково проскочила мабуть 6-8 годин черги. Як? Черга...

Черга… це кілометри поля, без туалету, без їжі і без заправок. Ми більшість часу просто стоїмо і раз на півгодини рушаємо на півметра. Хіба це черга? В мене закінчується їжа і пальне. Я одна з малою. Всі інші в черзі їдуть групками і підвозять, підносять пальне та їжу один одному. Знову мені болить моя самотність. Я ж одна. З дитиною.. Одна за кермом і взагалі… розумію, я так довго не вистою. Вирішую їхати за технічною машиною вздовж черги до самого кордону - подивитися, наскільки велика черга і там вже вирішити, що робити? Їду швидко повз машини в лінії. До кордону 5-4-3-2 км. Чим ближче до прикордонного пункту, розумію, що люди тут буквально живуть вже третій день… в цьому полі і в цій черзі… доїжджаю до прикордонників…

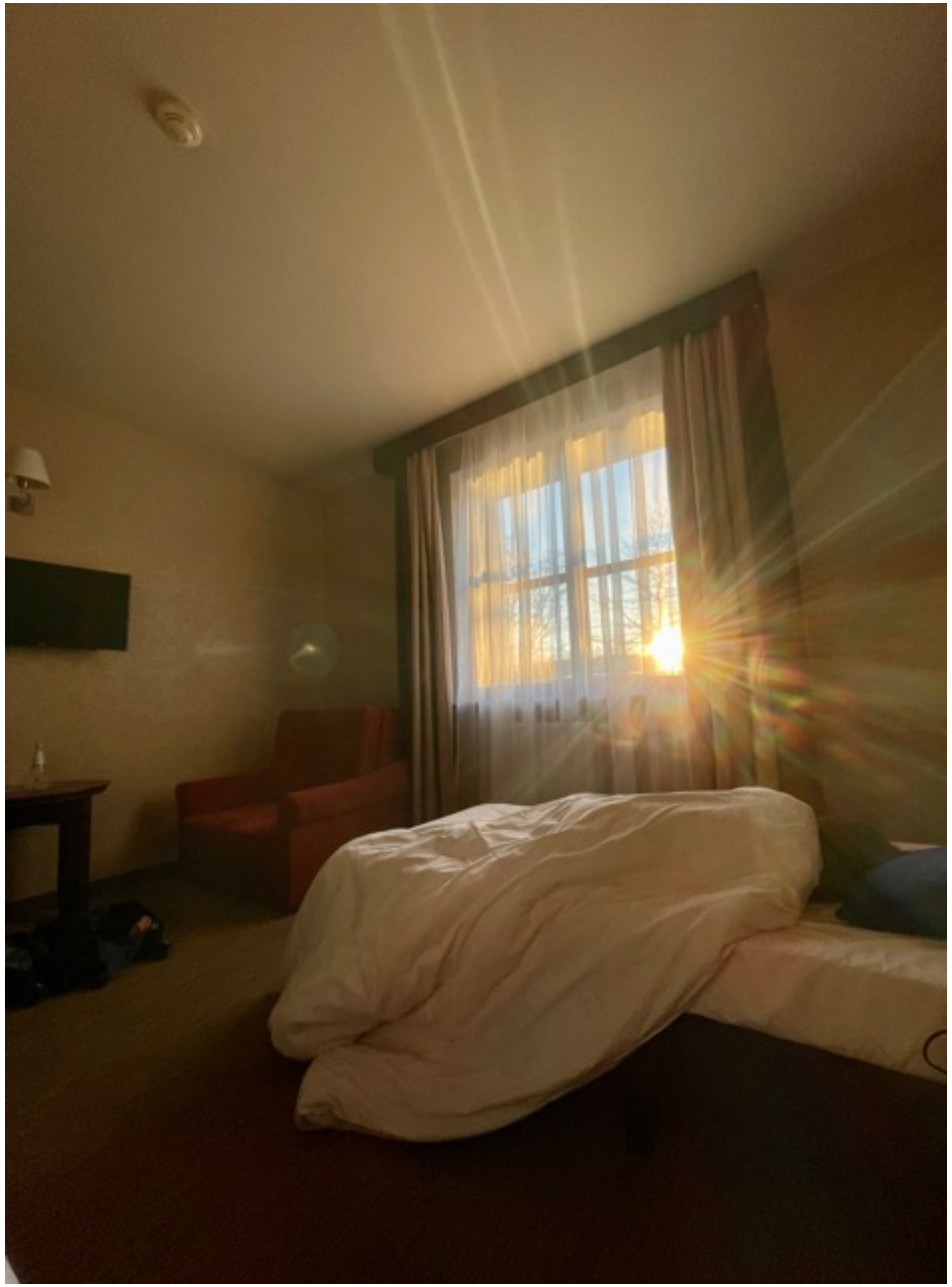
Прикордонник питає, як у мене вийшло проскочити? Кажу не знаю, але мені звідси вже нема сенсу вертатися. Я одна з дитиною. За кермом. Пальне закінчується, їжа також. Про те, що я вже не спала дві ночі і два дні за кермом взагалі мовчу. Ми Вже тут. Перед вами. Пропустіть будь-ласка..

Коли нам видали папірець про дозвіл перетнути кордон – мені здалося, що я пробігла всі марафони світу і розумію, що це ще не фініш…

Я розуміла, що це далеко не фініш, а лише початок… але початок чого?... Тоді я ще не знала, що за тиждень треба буде починати життя з чорного нуля… з випаленого поля твого життя, яке ти мала в Україні. І на цьому спаленому полі треба думати, як допомагати, як будувати нове життя для дочки, треба зібрати усі свої вміння і напрацювання і спробувати сіяти їх у новий невідомий грунт і дивитись, чи щось з цього проросте.. Але це потім, а поки… ми в Польщі. Прямуємо до Любліну, де нас зустрічають друзі з Естоніїї

Люблін. Ранок. Вона спить. Я оберігаю її сон. Мені треба визначитись, куди я далі поїду? Естонія? Італія? Німеччина? Голландія? Знову цей квест зважень можливостей, тверезого розсуду та інтуїції. Подруга з Голландії по телефону каже *Ляля, яка нафіг Естонія?! Їдь сюди! Я допоможу!* Так я і вирішила. І вона таки допомогла. І Голландія стала одним з найкращих моїх рішень, як я потім зрозуміла, а поки… поки ми в Любліні, я охороняю сон Ясміни, як завжди…

У люблінi Нагадую собі : Let everything happen to you. Beauty and terror. No feeling is final. Just keep going

тож я продовжую рухатись... а точніше бігти...а точніше їхати знову, але вже в сторону Кракова, де нас малють зустріти інші друзі, аби допомогти з ремонтом машини та змінити мене за кермом нарешті...

У Кракові я нарешті відчула, що перестала бігти… тимчасово. Зовнішня видимість безпеки зовсім не допомагала відчути безпеку внутрішньо. 5й день у дорозі. Я все ще оберігаю її сон. У Кракові. На душі відбувається багато всього, але ця дівчинка – пріоритет, який рухає мене вперед і не дає змоги здатися.

До Кракова приїхали друзі з Голландії і я нарешті пересіла з керма на пассажирське. Видихнула… тимчасово. Боже, дякую за всіх цих людей в моєму житті. Щогодини моніторю родичів, друзів, комусь допомагаю з навігацією, порадами щодо місць та можливостей на шляху. Такої масштабної паніки я ще ніколи не переживала в своєму житті.

У Кракові (чи під Краковом) ми затрималися ще на день, щоб полагодити гальма на автівці у друзів якихось друзів… кажу, щось ці гальма співають дуже голосно. Механік каже *це тимчасово, вони мають притертися за тиждень-два* ну ок думаю. Притертися. Так притертися. 9 місяців ці гальма досі *співають* . Називаю їх польські гальма. Але вдячна за них. Тож, машина ніби безпечна тепер для руху далі. Вирушаємо з новими співаючими гальмами до Дрездену… до Голландії лишається лише один день. Але потім що?

6й день в дорозі. Дрезден холодний, непривітний, на слова що ми з України ніхто ніяк не реагує. Ок, це вього одна ніч, щоб поспати.. Бо сон зараз безцінний. На ранок 7го дня ми рухаємось до Зволле. Зволле звучить як світло в кінці тунелю.. І таким воно і стало для мене, але теж тимчасово… а поки.. Я дивлюсь на нашу маленьку синю валізу. Моє життя вмістилося в одну маленьку синю валізку.. Що я маю робити далі?

Так дивно бачити цю валізку і розуміти, що наше з дочкою життя зараз у цій маленькій валізі і в цій напівпоремонтованій автівці.. Ми жили в маленькій кімнаті у друзів у Зволле і я кожного дня дивилася на синю валізу і на своє життя… і думала, як продовжувати життя з цієї валізи далі?.. А потім побачила в типовому голландському магазині картину…

4го березня ми приїхали до Зволле і мені здається ми були перші українці взагалі в Голандії, бо ніхто не знав, що з нами робити поки… тож поки треба мізкувати щось самій. Я побачила в магазині картину: жінки з синіми вазами на голові, а з них проростають квіти… і я згадала.. Я згадала хто я і що я можу робити. ТУТ і ЗАРАЗ. Я побачила нас усіх, жінок з України з цими синіми валізками і всі ми зараз на шляху… і цей шлях більший і глибший, ніж нам іноді здається.

Я згадала про свій фото проект, який було створено за рік до війни і який виявився проектом-передбаченням сьогоднішніх подій. Я почала намагатися знову жити, робити те, що я вмію: фотографувати, знімати відео і розказувати свою історію через філософію «внітрішнього шляху» а також розказувати історії інших українських жінок через філософію свого фото проекту Епіфіти (дивись далі). Так народилася друга частина проекту «Квіти Війни», з неї народилася виставка, а мій внутрішній шлях став іще трохи міцнішим.

Сьогодні – 9й місяць як я в живу і працюю в Голандії. Вчора мене попросили зобразити себе на цьому шляху і я обрала карту... гральну карту. Бо зараз моє життя також нагадує партіїї різних ігор, які ми розігруємо або які розігруються з нами. Адже війнатеж як одна велика гра, яка ще триває і моя дорога також триває.Тож, подивимось як карта лаже далі... але головне те, як ми рухаємося всередині, який внутрішній шлях ми проходимо в цих зовнішніх обставинах. І тоді, можливо, обставини також складатимуться інакше.

9й місяць я в живу і працюю в Голандії. Продаю благодійно арт принти зі свого фото проекту, щоб допомагати волонтерам та хлопцям із тероборони… а у грудні 2022 відкриваю фото виставку в Оммені. Ця виставка про українських жінок, для яких день 24 лютого 2022 став початком важкої віхи в житті – початком нового шляху. Рятуючи своє життя та життя своїх дітей, вони, як ніжні, але сильні квіти, почали нелегкий шлях від темряви до світла.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ, СПОВНЕНІ КРАСОЮ КВІТИ, НА ПЕРШИЙ ПОГЛЯД ТАКІ ТЕНДІТНІ ТА ПРИМХЛИВІ – НАСПРАВДІ ДУЖЕ СИЛЬНІ ТА ВИТРИВАЛІ, ЩО ТІКАЮТЬ ВІД ВІЙНИ, РЯТУЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ, НА ШЛЯХУ ДО КРАЩОГО ЖИТТЯ ХОЧУТЬ І МОЖУТЬ АДАПТУВАТИСЯ ДО РІЗНИХ УМОВ. ЯК ЕПІФІТИ, У СВОЄМУ ЖИТТЄВОМУ ЦИКЛІ, ВОНИ ЗНАХОДЯТЬ СИЛИ І СПОСОБИ ВІДІРВАТИСЯ ВІД ЗВИЧНОЇ ЇМ ЗЕМЛІ, ШУКАТИ ІНШИХ ОПОР, ПЕРЕХОДИТИ ВІД ТРУДНОЩІВ І НЕБЕЗПЕКИ НА ІНШІ «ПОВЕРХИ».

Це наші особисті історії нелегкого досвіду, внутрішньої трансформації та еволюції, пошуку нових моделей для виживання, адаптації в нових незнайомих умовах, пошуку опори на чужині та нездоланного прагнення жити та квітнути за будь-яких умов.

ЕПІФІТИ (2022) КВІТИ ВІЙНИ

Проект «Епіфіти» був створений у 2020 році Ларисою Русіною (фотографія) у співпраці з Катериною Козьменко (тексти); в якомусь сенсі він був пророчим. Сьогодні його глибинні змісти відкриваються нам з новою силою.

ЕПІФІТИ (ВІД ГРЕЦ. «ЕПІ» — «НА», «ФІТОН» — РОСЛИНА) — РОСЛИНИ, ЩО ПОСЕЛЯЮТЬСЯ НА ІНШИХ РОСЛИНАХ, ПЕРЕВАЖНО НА ГІЛКАХ ТА СТОВБУРАХ ДЕРЕВ, ТА ОТРИМУЮТЬ ПОЖИВНІ РЕЧОВИНИ З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, А НЕ ВІД РОСЛИНИ-ГОСПОДАРЯ, НА ВІДМІНУ ВІД ПАРАЗИТІВ. ВВАЖАЄТЬСЯ ЩО ЕПІФІТИ ВИНИКЛИ У ПРОЦЕСІ ЕВОЛЮЦІЇ ЗАВДЯКИ ОСОБЛИВОСТЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ УМОВ У ТІНИСТИХ ВОЛОГИХ МІСЦЯХ, ПІДНІМАЮЧИСЬ ВІД СУТІНКІВ, ЩО ПАНУВАЛИ В НИЖНІХ ЯРУСАХ ЛІСІВ, НА ГІЛКИ ДЕРЕВ, ДО СВІТЛА. НАЙПОШИРЕНІШИМИ РОСЛИНАМИ-ЕПІФІТАМИ Є ОРХІДЕЇ.

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабну війну проти України. Для мільйонів українських дівчат цей день став початком важкої віхи в житті – початком нового шляху.
Рятуючи своє життя та життя своїх дітей, вони, як ніжні, але сильні квіти, почали нелегкий шлях від темряви до світла.

Детальніше - на сайті:

http://www.larysarusina.info/index.php/projects/flowers-of-the-war/